

૫૯૦૪ (૦૧૬)

શ્રી ચારિત્રગુણાવલીનામા
મોહનસ્તુતિ:

SHROFF C. C.

તા. ૧૫ જાન્યુઆરી ૧૯૯૫. સંવત ૧૯૫૧ના પોષ વદિ ૫ ને વાર ભોમે.

વિજ્ઞાપ્તિ. ૫૮૪૭

આ ચારિત્રપદની સ્તુતિ જે શ્રી મોહનલાલજી મહારાજ
ને આશ્રીને લખવામાં આવી છે તે તેઓ સાહેબે સૂર્યપુ-
રમાં ત્રણ ચોમાસાં કરી જૈન પ્રબળને ધર્મશાસ્ત્ર શ્રવાણનો લા-
ભ આપ્યો છે તેના સ્મરણાર્થે તેઓને અર્પણ કરવામાં આવી
છે તેમાં જે કાંઈ દોષ માલમ પડે તે સુજ્ઞ વાચક વૃંદ કર્તાનો
સંસ્કૃતમાં રચના કરવાનો પેહેલોજ પ્રયાસ લક્ષમાં લઈ દર્શુજર
કરશે.

તંત્રી.

ॐ श्री पंचपरमेष्ठिभ्यो नमः

अथ श्री चारित्रिगुणावलीनामा गोव्याख्यातिः

अनुष्टुप.

प्रणम्य मोहजेतारं, नेतारं च गणाधिपं ।

चारित्रं गुणरत्नं च, वक्ष्यामि तद्गुणावलीं ॥ १ ॥

मोहना छतनार (श्री महावीर स्वामी) ने, नायक (श्री गैतम स्वा
मी) ने, गाणाधिप (श्री सुधर्मा स्वामी) ने तथा गुणाने विषे रत्नमुत्थ श्री
चारित्रपदने नमस्कार करीने हुं तेनी गुणावली कहुं छुं. [श्री मोहनमुनि
आश्रिते.] १.

उपजाति.

भक्त्या जनैः सेवितपादपद्म, ज्ञानान्नादिरत्नत्रयदिव्यसद्व ।

कृपानिधे रक्ष तु भव्यलोका, न्हेशादिवेन्दुर्गतमोह मोहात् ॥ २ ॥

हे कृपानिधे, लक्ष्मि करी सर्वे जनोअ पादकमल सेव्या छे जेना,
ने ज्ञान छे प्रधान जेने पिपे अबुं रत्नत्रय (ज्ञान, दर्शन, चारित्र) नुं तो
जे मनोहर लुपन छे अबो जे तुं गतमोह (गयो छे मोह ते जेना) चंद्र
जेम उलेश (आम्हा दीवसना परिश्रम) थकी रक्षाणु करे छे तेम लव्यदोका-
नुं मोहथकी रक्षाणु कर. २.

वसंततिलका.

दृष्ट्वा विभो सुचरितं तव सौम्यमूर्तिं ।

पीत्वा पयः सुखद तन्मुखनिर्गतं च ॥

જ્ઞાત્વા ગુણાન્મુવરદાન્નિશ્ચિલો નૃવર્ગઃ ।

પ્રલહાદપૂરિતમના ગુરુમોહનેન્દો ॥ ૬ ॥

હે વિભો તારું સુખ ક્યારે, ત્યાં સૌમ્ય (શાંતરસમયી) મૂર્તિને જોઈને વળી હે સુખદ (સુખને આપવાવાળા) તે મૂર્તિના સુખથી નીકળતાં અમૃતનું પાન કરીને અને સારા ચોખ્ખા ધૃષ્ટિને આપવાવાળા ગુણોને જાણીને અખિલ જનસમૂહ હે મુનિરૂપી કુમુદાને મોહ પમાડવાને ચંદ્ર સમાન (મુનિ મોહનચંદ્ર) આનંદ કરી પુરિત મનવાળો થયો અર્થાત્ આનંદમય ચિત્તવાળો થઈ રહ્યો. ૩.

દ્રુતવિલંબિત.

પરિષદાં વિપદાં પ્રાવિનાશય, નિવહરસીવ રવિશ્ચ તમોહરઃ ।

વિબુધ બોધય સજ્જનપંકજા, નિવપથિકાનપિ દર્શય સત્પથાન્ ॥ ૪ ॥

પરિષદા (આસપાસ ઘેઠેલા શ્રોતાજનો)ની વિપત્તિઓને નાશ કરતો, સતો હે વિબુધ (વિશેષ પ્રકારે બોધ પામ્યા છે જે) તું સજ્જનરૂપી પંકજને જગાડતો અર્થાત્ પ્રમાદરૂપી કાદવમાં નિમગ્ન રહેલ જનોને ધર્મકાર્યમાં પ્રવર્તવા બોધ આપતો અને વિપથિકો (યથાર્થ માર્ગ છોડી કરસ્તે પડેલ જનો) ને સારા માર્ગ બતાવતો છતો તમોહર (અંધકારને હણવાવાળા) સૂર્યની જેમ તું (અજ્ઞાનને નાશ કરતો) વિચરે છે. ૪.

જગતિ જંતુદશાં તુ વિલોકય, ન્સહૃદયો જલદો હૃદયંગમ ।

મુગિરયેવ હિ સિંચસિ વારિણા, કુમુમિતાંશ્ચ કરોષિ જનદ્રુમાન્ ॥ ૫ ॥

જગતના જંતુઓની દશાને જોઈને સહૃદય (પાણીએ કરી ભરેલો) એવો જેમ પાણીવતી વૃક્ષોને સિંચીને પુષ્પવાળા કરે છે, તેમ હે હૃદયંગમ (ચિત્તવલ્લભ) સહૃદય (સુખ હૃદય છે જેનું અર્થાત્ દયાળુ) એવો તું જનારૂપી વૃક્ષોને વાણીરૂપી પાણીએ કરી સિંચીને પુષ્પવાળા કરે છે, અર્થાત્ શ્રદ્ધા સરખા જડ ચિત્તવાળા પુરૂષોને તું તારી દેશનાથી ધર્મજ્ઞાને કરી સહિત કરે છે. ૫.

વસંતતિલકા.

શ્રુત્વા જિનેન્દ્રકથિતં ગ્રથિતં ગણેન ।

સૂત્રં વરં ભગવતીં ભવતો મુલાચ્ચ ॥

ભાવાન્વિચિત્ય સરસાન્પ્રકટાન્યથાર્થાન્ ।

જાતા રસજ્ઞપુરુષા રસપૂર્ણચિત્તાઃ ॥ ૬ ॥

તમારા મુખ થકી જનંદ્ર ભગવાને કહેલું અને ગણધર મહારાજે ગુંથેલું એવું ને ઉત્તમ ભગવતી સૂત્ર તેને સાંભળી, તથા તેમાં પ્રદર્શિત કરેલા રસે (રહસ્યે) કરીને સહિત પ્રકટ અને યથાર્થ ભાવો તેને ચીંતવોને રસજ્ઞ (રહસ્યને સમજનાર) પુરૂષો રસે કરીને પૂર્ણચિત્તવાળા થયા. ૬

માલિની.

નિયમવિધિયતાત્મા, સંયમી મોહજેતા ।

પ્રશમિતવિષયસ્ત્વં, ધર્મિણાં ધુર્યવર્યઃ ॥

સ્વપરહિતવિધાતા, સર્વકાર્યેષુ દક્ષ : ।

ભાવિકજનવિષાદો, ત્સાદને તત્પરોડસિ ॥ ૭ ॥

નિયમ અને વિધિએ કરીને આત્મા વશ રાખ્યા છે જેણે, સંયમ ગ્રહણ કરી મોહ રાજને છુટ્યા છે જેણે, અને તેથી કરી ઇંદ્રિયાના વિષયો પ્રશમિત થયા છે (શાંત થયા છે) જેના, અને ને ધર્મી પુરૂષોને વિષે અગ્રેસરીમાં પણ ઉત્તમ છે અને ને પોતીકું તેમજ પરતું પણ હિત કરે છે, ને સર્વ કાર્યોને વિષે દીર્ઘ દષ્ટિ મુકવાપણો (ચતુર છે) એવો ને તું તે ભવિક જનના કુઝો નિર્ભૂળ કરવાને તત્પર છે. ૭

શિશ્વરિણી.

શરીરં નિષ્કામો જિનકથિતધર્મ રતિકર : ।

સદા સાધ્વાચારાન્શ્રયસિ દુરિતાનિ ક્ષપયસિ ॥

પરિત્યજ્યદ્વેષાન્નમજસિ ચ રાગોપશમતાં ।

વિરક્તઃ સંસારે દ્રવિણવિમુક્તઃ સન્વિચરસિ ॥ ૮ ॥

તું શરીરને વિષે મમતારહિત છે, છનરાજપ્રણીત ધર્મેજ પ્રીતિ કરવા પાળો છે. સદા સાધુ (૩૬) આચારનેજ આશ્રય કરે છે ને તેથી કરી ખપને ખપાવે છે. દ્વેષના ત્યાગ કરી રાગની ઉપશમતાને પ્રકર્ષપણે ભજે છે અર્થાત્ રાગ દશા પ્રકટ થતાંજ તેને શમાવી દે છે. પરિગ્રહ પરાડ્યુખ છતો સંસારને વિષે વિરક્તપણે વિચરે છે. ૮.

મન્દાક્રાન્તા.

નારીતોયે રતિવિષયતૃણોર્મિમાલેડપ્યગાધે ।

જાનામિ ત્વં દ્રવિણપવનોદ્ધૂતસંમોહમત્સ્યે ॥

સંસારાણ્યે મહતિ જલધૌ મજ્જતાં માનવાનાં ।

સમ્યગ્દૃષ્ટિઃ શ્રુતમુવચનૈર્જાતમાર્ગોડસિ નૌકા ॥ ૯ ॥

જે સમુદ્રને વિષે નારી રૂપી પાણી છે, રતિ વિષયની તૃણા રૂપી મોજની માલા ચાલી રહી છે, ધનરૂપી પવને કરીને સંમોહરૂપી મત્સ્ય ઉછલી રહ્યા છે તે સંસાર નામના મોટા અગાધ જલધિને વિષે ખુડતાં એવા માનવોનું સમ્યગ્ દૃષ્ટિ (૩૬ માર્ગજ જવાની દૃષ્ટિ છે જે ની, મુનિ પક્ષે સમકીર્તી.) અને શ્રુતના સારા વચને, (નૌકાશસ્ત્ર મુનિ પક્ષે ધર્મશાસ્ત્રના પ્રમાણ વચને) કરી ચોગ્ય માર્ગ જાણ્યા છે જે જી એવાં વાહાણ તરિકે હું તને જાણું છું. અર્થાત્ સંસાર સમુદ્રને વિષે ખુડતાં પુરૂષોને તારવાને તું એક નાવ છે. ૯.

શાર્દૂલવિક્રીડિત.

દૃષ્ટવા ત્વાં હિ મનોહરં ગુરુવરં સંસારદુઃસ્વાપદમ્ ।

નાવં સૌખ્યદ યસ્ય ચેતાસિ રતિર્જાતા ન કર્મોદયાત્ ॥

મન્યે રત્નનિધિં વિહાય સતતં કાચે મતિઃ પ્રેરિતાં

વન્દે મોહનરત્નપાદયુગલં નિત્યં ભવેન્મંગલમ્ ॥ ૧૦ ॥

સંસાર દુઃખને હણવાવાળા મનોહર નાવ રૂપ ગુરુને
પ્રધાન એવા તમારા સરખાને જોઈને, હે સુખના આપવાવાળા, જે પુરૂષના
ચિત્તને વિષે કોઈક માઠા કર્મના ઉદ્ધય થકી પ્રીતિ ન જાગી, તે પુરૂષ રત્નને
કરંડીઓ છાંડી કાચના કટકા વિષે મતિવાળો થયો છે એમ હું માનું છું.
માટે મોહનરત્ન (રત્ન સદૃશ **મોહનલાલ**) મહારાજ અથવા મોહને
પમાડે એવા શ્રી રત્નસાગરના પાદયુગલને હું નમસ્કાર કરું છું કે
જેથી હમેશાં મંગલ થાય. ૧૦.

સમ્પરા.

સંતપ્તાનાં વરેણ્યં શરણમપિમદ્દા પાપતાપાપહર્તા ।

સદ્ગુણેઃ કીર્ત્યમાનઃ શિશુમુનિવિહૃગૈરાશ્રિતો ધર્મવૃક્ષઃ ॥

શ્રીમાન્માં મોહચંદ્રઃ પ્રવિતર સતતં વાન્ઞિતાર્થ પ્રકામમ્ ।

સ્તોતારં સૂર્યપુર્યામભિનવસુપદૈરાત્મરત્નેડનુરક્તમ્ ॥ ૧૧ ॥

સંતપ્ત—(સંસાર દુઃખે કરી)—પુરૂષોના પાપ રૂપી તાપને હરવા
વાળા ને તેથી કરી તેઓનું હમેશાનું ઉત્તમ શરણુ (આશ્રય સ્થાન), બાળ
મુનિ (શિષ્યવર્ગ) રૂપી વિહંગોએ આશ્રય લીધેલ, ભવ્યજનોને વિષે
ધર્મવૃક્ષ તરીકે કીર્તિ પામ્યા છે જે એવો તું શ્રીમાન્ મોહચંદ્ર (**મોહન-
લાલ**) તે, સૂર્યપુરિને વિષે રમ્ય એવા [ઉપર કહ્યા તે] નવિન પદોએ
કરી સ્તુતિ કરતો અને આત્મરત્નને વિષે જે સદા અનુરક્ત છે (શ્રી-
માન્ **આત્મારામ**) તથા શ્રી રત્નસાગર વિષે ધર્મ રાગે કરી
ભક્તિવાળો છે એમ આ પદ સુચવે છે) એવો ને હું તેને સંપૂર્ણ વાન્ઞિ-
તાર્થ નિરંતર આપો.

